Begroting 2023 met een doorkijk naar 2026

Ik zit hier namens Kernbeleid. Voor Kernbeleid is welzijn de kern waar lokale politiek om draait. Welzijn voor allemaal, voor alle inwoners, met een rechtvaardige verdeling van de lasten en extra ondersteuning van kwetsbare inwoners. Verder willen wij een vooruitstrevend milieu- en klimaatbeleid en willen we de eigenheid van de kernen behouden: rustige groene dorpen met de nadruk op wonen, duurzame recreatie en kleinschalige industrie. Dat zijn onze doelen. Daarnaast vinden wij dat doelen als het even kan, concreet omschreven moeten worden zodat we na kunnen gaan of ze gerealiseerd worden en gemeenschapsgeld niet verbrast wordt. We moeten hoe dan ook secuur omgaan met gemeenschapsgeld.
Bij de jaarstukken hebben we al aangegeven dat de meetbaarheid veel te wensen overlaat. Veel indicatoren die in de jaarstukken staan en nu in de begroting staan, slaan nergens op. Vaak wordt een doel nagestreefd dat lager ligt dan de huidige waardes, omdat toevallig het gemiddelde van gemeentes kleiner dan 25.000 inwoners lager ligt. Je kunt dan beter vergelijken met vorige jaren om te zien of je progressie maakt.

Bij de behandeling van de jaarstukken maakte de huisaccountant van de gemeente opmerkingen bij het grote financiële overschot. Hij zei: er zijn te hoge ambities en te weinig personeel om die uit te voeren. Zijn advies was om het ambitieniveau naar beneden bij te stellen. Maar het college heeft de andere weg gekozen: meer personeel moet er voor gaan zorgen dat de hoge ambities, oftewel veel te veel dure projecten, gerealiseerd gaan worden. Dat heeft 2 grote nadelen. Ten eerste is het de vraag of meer en deskundig personeel tijdig gevonden kan worden. Ten tweede zorgt het hoge ambitieniveau ervoor dat over 4 jaar de teller bijna op 0 staat. Hiermee bedoel ik dat de algemene reserve nagenoeg opgesoupeerd wordt. Daartoe moet nu het beleid sneuvelen, dat vele coalities tot nu toe hebben gerespecteerd, om 4 /8e deel (oftewel de helft) van de reserve te bewaren voor de volgende raadsperiode. Dit college stelt voor om bijna de hele spaarpot van de gemeente Eersel in 4 jaar tijd op te maken. Bovendien is de begroting in 2026 ook niet meer sluitend.

Dat vinden wij onverstandig. Het is respectloos naar de volgende raad, coalitie en college. Het is respectloos naar de toekomst. Want die toekomst ziet er niet rooskleurig uit. Ik ben van nature geen doemdenker. Maar in tijden van crisis kan optimisme en luchthartigheid van een overheid gevaarlijk zijn. En we zitten nu in diverse crisissen. Woningcrises, stikstofcrisis, energiecrisis, de torenhoge inflatie en niet te vergeten het ergste van allemaal de instorting van het klimaatsysteem. Klaas Knot, de president van de Nederlandse Bank, waarschuwde bovendien enkele dagen geleden voor een aanstaande recessie. Hij zei dat het de insteek van de Nederlandse en Europese bank is om de economie te laten afkoelen en dat de kans erin zit dat er komende jaren door de nationale overheid weer sterk bezuinigd moet worden. Hier zullen dan ook gemeentes last van krijgen.

Regeren is vooruitzien en dat ontbreekt in deze begroting. Dat gezegd hebbende ga ik nu in op de verschillende hoofdstukken

Hoofdstuk 0
We zitten in een energiecrisis. Er is veel armoede. Dat betekent niet dat het merendeel van de Eerselse inwoners daar veel last van heeft. Veel inwoners wonen in een mooi en energiezuinig huis en zijn tweeverdieners met een goede baan. Niet iedereen heeft evenveel geluk in het leven. Een paar duizend mensen in onze gemeente heeft gewoon pech en geen rijke ouders, of heeft een invaliderende ziekte, of een lager IQ of een arbeidshandicap en heeft daarom een laag inkomen. 21% van de mensen heeft, volgens een onderzoek van de GGD gehouden in juni van dit jaar, moeite met de dagelijkse uitgaven. Misschien moeten deze mensen wel kiezen tussen eten of maandverband, of tussen een broodje knakworst als avondeten of een avond in de kou zitten. Wij vinden daarom dat de gemeente royaal moet zijn met de verstrekkingen in het kader van het minimabeleid. Wij willen ook de eenmalige rijksuitkering van 1300 euro voor meer mensen beschikbaar stellen. Daarom dienen we samen met het

CDA een amendement in. Ook zullen we nog een amendement indienen bij programma vier om de energiearmoede blijvend te verhelpen.

Hoofdstuk 1
Maatschappelijke dienstverlening.
In dit programma gaat het met name over de Jeugdhulp, WMO en vrijwilligers. Wat betreft de jeugdhulp hebben we het idee, afgaande op de ambtelijke informatie dat het beter gaat met de wachtlijsten, dat ze minder lang zijn dan een half jaar geleden. We hopen binnenkort daar duidelijkheid over te krijgen. De WMO heeft nog steeds veel te lijden van het abonnementstarief dat door de landelijke overheid is ingevoerd. Mensen die makkelijk zelf een huishoudelijke hulp kunnen betalen, krijgen die nu voor €19,- per maand. Voor mensen die nauwelijks rond kunnen komen, betekent €19,- heel veel. Daarom heeft Kernbeleid een paar maanden geleden een motie ingediend, dat helaas niet door de coalitiepartijen werd gesteund. De armoede is nu schrijnender dan toen. Ik ben benieuwd hoe deze partijen er nu over denken. Ik kan de motie zo weer van stal halen.
Een groot deel van alle zorgtaken wordt uitgevoerd door mantelzorgers. De gemeente Eersel vindt mantelzorg dan erg belangrijk. Gemeenten hebben vanuit de WMO ook de taak om mantelzorgers te ondersteunen: 6,5 % van het basisbudget van de WMO is bedoeld voor mantelzorgondersteuning. Je kan daarbij denken aan informatie, educatie en advies, vervangende zorg, financiële steun, materiele en praktische hulp. Helaas wordt er in Eersel niets geregistreerd. Men weet niet hoeveel mantelzorgers er steun vragen en steun krijgen. Kernbeleid wil dat er goed mantelzorgbeleid komt. Daarom dienen we de volgende motie in.

Hoofdstuk 2 Onderwijs
De doelen bij dit programma gaan alleen over verzuim en startkwalificaties. Uiteraard is dat belangrijk, maar het geld van de gemeente gaat naar de gebouwen. Waarom hebben we geen fatsoenlijke doelen voor die gebouwen in de begroting staan? Bijvoorbeeld: in 2026 hebben alle scholen zonnepanelen, zijn ze goed geïsoleerd en hebben ze mechanische ventilatie. Er is een nieuw IHP in de maak, een integraal huisvestingsprogramma voor alle schoolgebouwen in onze gemeente. Laten we daar zulke zaken in opnemen.

Hoofdstuk 3 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting
Binnen dit programma vindt Kernbeleid het vooral belangrijk dat groepen mensen die nu nauwelijks aan een huis kunnen komen, ook een geschikte woning vinden. Dat zijn dan met name jonge mensen, vooral alleenstaanden jongeren. Ook mensen die gescheiden zijn vinden vaak alleen een tijdelijke woning op een vakantiepark. Bovendien is de doorstroming van ouderen naar een geschikte seniorenwoning gering. Er is onlangs een nieuw woningbouwprogramma vastgesteld dat onze goedkeuring niet weg kan dragen omdat 1 op de 3 nieuwe huizen gebouwd gaat worden in het duurdere segment, terwijl nagenoeg alle bestaande koopwoningen al in dat segment vallen.
Wat betreft het groen in de gemeente Eersel, enkele opmerkingen:
Ik wil nogmaals pleiten voor kleine bosjes binnen de bebouwde kom, oftewel Tiny Forests. Kleine bosjes van ongeveer 200 m2 met enkele inheemse bomen, struiken en wilde vaste planten. Een Tiny Forest heeft veel positieve effecten voor de biodiversiteit en voor mensen en kinderen in de omgeving. Daarom is Kernbeleid er geen voorstander van dat bosplantsoen binnen de bebouwde kom weer ouderwets vaak geschoffeld wordt. Het onderhoudsniveau gaat dan van C naar A, de A van ouderwets met au. Wel zijn we voorstander van de extra prullenbakken met hondenpoepzakjes. Hondenpoep is ergernis nummer 1 van veel mensen, maar ook heel slecht voor de biodiversiteit. Dus dat moet in de prullenbak en uiteindelijk gecomposteerd worden.
Voor de anticiperende grondaankopen willen we op dit moment geen krediet voteren. Wij zien daar graag een separaat raadsvoorstel voor.

Hoofdstuk 4 Milieu
Het doel van dit programma is “Inwoners van de gemeente Eersel wonen in een schone, gezonde en duurzame leefomgeving.”
Maar daar zijn we op dit moment nog ver van af. Ook houd ik mijn hart vast voor de toekomst. Er is een Raadsinformatiebrief gekomen over het uitvoeringsprogramma duurzaamheid met 15 smiley’s,

waarvan er 2 niet blij kijken. Dit is een vorm van greenwashing. Het college doet of alles in orde is en of er al veel bereikt is, want we liggen op schema. Ondertussen kan het college echt niet vertellen wat er daadwerkelijk is bereikt want de duurzaamheidsbarometer werkt niet. Bovendien wil het college strak vasthouden aan de doelen uit vastgestelde klimaatakkoord, terwijl iedereen weet dat die te laag zijn. Landelijk zijn de doelen al opgehoogd tot 55-60% CO2 reductie in 2030. Duidelijk moet daarbij zijn dat die reductie niet pas in 2030 bereikt moet worden maar dat de grote klappers de komende paar jaar gemaakt moeten worden. Ik kan hier een lang verhaal houden over alle aspecten van de duurzaamheid, maar ik wil het nu hebben over de bebouwde omgeving, de woningen, omdat de aangestelde gemeentelijk energie-coach zich vooral richt op het bedrijfsleven. Dat is ook heel belangrijk, want de industrie zorgde volgens het CBS vorig jaar in ons land voor 32 procent van de uitstoot van de broeikasgassen, *(19 procent door de sector elektriciteit, 18 procent door de sector mobiliteit (binnenlands verkeer en vervoer), 16 procent door de landbouw).* 15 procent van de uitstoot van broeikasgassen komt van de gebouwde omgeving. Nieuwe huizen worden gelukkig allemaal ongeveer energie neutraal. Maar van de bestaande woningen zijn er nog heel veel die dat niet zijn. Van alle woningen in Eersel heeft 40% een energielabel en daarvan is 15% een A label of hoger. De woningstichting heeft ook helemaal geen haast met het verduurzamen van woningen. Als ze in dit tempo doorgaan duurt het nog 56 jaar voordat alle woningen aan bod zijn gekomen. Misschien doet WSZ aan haar wettelijke verplichtingen, maar ze kan ook gaan voldoen aan morele verplichtingen.
Daarom dient Kernbeleid een amendement in om energie-coaches aan te stellen die bij mensen thuis een deskundig en onafhankelijk advies geven en zorgen voor een haalbaar en betaalbaar plan om de woning te verduurzamen.

Programma 5 Veiligheid
We kunnen ons vinden wat hierover in de begroting staat

Programma 6 Verkeer en vervoer.
De Schadewijkstraat in Eersel. Daar kom ik bijna elke dag en ik had er nooit aan gedacht dat die weg versleten of onveilig zou zijn. Nu ik dat in de begroting heb gelezen, ben ik niet van mening veranderd. Het reconstrueren van deze weg, kost een bak geld. Wat Kernbeleid betreft kan die reconstructie nog wel een paar jaar uitgesteld worden. Liever zien wij dat er enkele fietspaden worden gerealiseerd. Tussen Duizel en Knegsel ontbreekt nog een stuk en tussen Knegsel en Hoogeloon is ook nog geen veilige fietsverbinding langs de Urnenweg. We willen dat eerst die fietspaden snel gerealiseerd worden. Daarvoor dien ik een amendement in.

Programma 7. Cultuur, Sport en recreatie
We kunnen ons vinden wat hierover in de begroting staat. Wel jammer dat er weer een kunstwerk geplaatst wordt op een plek waar bijna niemand komt.

Programma 8 Economische structuur
We zien geen heil in nog meer bedrijventerreinen in onze gemeente. Daarom dienen we de volgende motie in om te stoppen met onderzoeken naar plekken voor nieuwe bedrijventerreinen.

Tot slot dienen wij nog een motie in over de vermakelijkhedenretributie, die op pagina 87 van de begroting aan de orde komt bij de inkomsten van de gemeente.